

Autoriteit Financiële Markten
T.a.v. het bestuur
Postbus 11723
1001 GS AMSTERDAM

26 juni 2017

Betreft: Reactie inzake AFM rapport ‘Kwaliteit OOB-accountantsorganisaties onderzocht’

Geacht bestuur,

In uw rapport *Kwaliteit OOB-accountantsorganisaties onderzocht* geeft u inzicht in de uitkomsten van uw onderzoeken naar de implementatie en borging van het verandertraject binnen PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC) en naar de kwaliteit van vier wettelijke controledossiers over het boekjaar 2014 en vier wettelijke controledossiers over het boekjaar 2015.

De conclusies geven een gemengd beeld. Enerzijds is de AFM positief over de focus en inzet die wij als PwC laten zien in het verandertraject in de periode tot en met 2016. Wij hebben uw observaties meegenomen in ons transformatieproces zoals we dat in 2017 hebben doorgezet. Anderzijds kwalificeert de AFM drie van de 2014 en één van de 2015 onderzochte wettelijke controledossiers als onvoldoende. Bij deze vier dossiers is door ons na nader onderzoek geconcludeerd dat de strekking van de afgegeven controleverklaringen juist is.

Door het beperkt aantal onderzochte controledossiers en het feit dat de onderzoeken zich uitstrekken over een periode van drie jaar blijft het lastig om een duidelijk beeld van de voortgang met betrekking tot ons veranderproces te geven. De zuiverheid van het beeld wordt ook beïnvloed door het gegeven dat bij de joint inspections van de AFM met de Amerikaanse PCAOB verschillende toezichthouders eenzelfde dossier als onvoldoende respectievelijk voldoende beoordelen op basis van dezelfde feiten. Blijkbaar worden de normen internationaal verschillend uitgelegd. Juist vanwege de internationale verbondenheid van het Nederlandse bedrijfsleven is het belangrijk dat de Nederlandse maatschappelijke ambitie rondom wettelijke controles internationaal in de pas blijft lopen.

Wij blijven er overigens van doordrongen dat het nog beter kan en moet. Ons transformatieproces is daar dan ook op gericht.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226369), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180286) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

We blijven inzetten op onze transformatie naar een door onze purpose geleide en door waarden gedreven organisatie. We hebben vorig jaar met het oog op de transformatie onze waarden herijkt en dagen elkaar uit op ons gedrag.

Het publiek belang prevaleert. We leren te kijken naar de vraagstukken van onze klanten door de bril van de diverse stakeholders van onze klanten. Die houding is zeker ook in het belang van onze klanten.

Vanaf 2014 is er enorm veel veranderd in ons vak. Onze klanten kunnen daarvan getuigen. We besteden meer tijd aan de controles en onze controledossiers. We stellen hogere eisen aan onze klanten met betrekking tot de kwaliteit van hun interne beheersing en de mate waarin ze ons in staat stellen een diepgaande controle uit te voeren. Sommigen van hen moeten daaraan wennen. Het is zoeken naar een nieuw evenwicht. In de afgelopen jaren hebben wij en onze klanten tevens alle effecten van de verplichte roulatie van accountantsorganisaties geabsorbeerd. Daarnaast hebben we de 53 verbetermaatregelen uit het sectorrapport *In het publiek belang* uit 2014 geïmplementeerd.

Alle veranderingen doen een groot beroep op onze mensen. Er wordt vol overgave gewerkt. Onder soms niet eenvoudige omstandigheden hebben zij het beste uit zichzelf gehaald. We zijn trots op de inzet van onze mensen om het alsmat beter te doen en op de wijze waarop zij onze purpose en onze waarden omarmd hebben. Tegelijkertijd realiseren we ons terdege dat er nog veel werk is te verzetten. Het aantrekken en behouden van talent is daarbij een absolute randvoorwaarde. Dit vereist een sector met perspectief en maatschappelijke relevantie.

Verandering kost tijd. Resultaten zijn niet altijd direct zichtbaar. Van het werk van gisteren leren wij vandaag. Zodat we kunnen bouwen aan een toekomst waar de belangen van de samenleving centraal staan. Op die reis komen wij dilemma's tegen die veelal inherent zijn aan ons vak. Het publiek belang vraagt om transparantie en om een continue dialoog met onze stakeholders waaronder onze klanten, onze mensen, de politiek, de samenleving en u als onze toezichthouder. Hun vertrouwen is immers ons bestaansrecht én de kern van ons werk.

Wij danken u en uw collega's voor de samenwerking gedurende beide onderzoeken.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. A.H.M. van Gils RA
Voorzitter directie